

Sygn. akt VI GC 250/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 października 2017 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Marta Zalewska

Protokolant: sekretarz Agnieszka Kozłowska

po rozpoznaniu w dniu 27 października 2017 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: Zakład (...) Spółka Akcyjna w B.

przeciwko: (...) Sp. z o.o. w Ł.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego (...) Sp. z o.o. w Ł. na rzecz powoda Zakład (...) Spółka Akcyjna w B. kwotę 186.085,80zł (sto osiemdziesiąt sześć tysięcy osiemdziesiąt pięć złotych, osiemdziesiąt groszy) z ustawowymi odsetkami od dnia 27 lipca 2017r. do dnia zapłaty,

II. umarza postępowanie co do kwoty 4.612,77zł z ustawowymi odsetkami od niej

III. w pozostałej części oddala powództwo

IV. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 14.936zł (czternaście tysięcy dziewięćset trzydzieści sześć złotych) tytułem kosztów procesu.

Sygn. akt VI GC 250/17

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 27 października 2017 r.

Pozwem z dnia 27 lipca 2017 r. powód Zakład (...) SA z siedzibą w B. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) sp. z o.o. z siedzibą w L. kwoty 190 377,65 zł z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztami postępowania, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód podał, że w ramach współpracy gospodarczej pozwany składał u niego zamówienia na wykonanie towarów będących w asortymencie powoda. Z tytułu zrealizowanych zamówień powód wystawił faktury VAT, określając w nich każdorazowo wysokość należności do zapłaty oraz termin ich płatności. Pozwany nie regulował swoich zobowiązań wynikających z faktur VAT terminowo, w związku z czym powód wystawił notę odsetkową, obciążając pozwanego z tego tytułu kwotą 190 377,65 zł.

W sprzeciwie od wydanego w sprawie nakazu zapłaty (k. 344, 349-353) pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości. Pozwany zarzucił, iż powód nieprawidłowo wyliczył odsetki od skompensowanych należności przyjmując jako datę końcową ich naliczania i termin zapłaty jako dzień wystawienia kompensaty, tymczasem winien być to dzień

wymagalności należności powoda na podst. art. 499 kc. Na tej podstawie zakwestionował KMP (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...). Zarzucił, iż nie pozwalają na weryfikację, w jakiej wysokości dokonano potrącenie, co uniemożliwia ustalenie, czy odsetki zostały naliczone prawidłowo, zatem oczywistym jest, że kwota z pozwu została zawyżona i nie odzwierciedla rzeczywistości. Dokumentacja księgową przedstawioną przez powoda budzi poważne wątpliwości, co uzasadnia tezę błędnego naliczenia odsetek.

W odpowiedzi powód przedłożył fv i korekty fv oraz przedstawił sposób naliczenia odsetek od zakwestionowanych przez pozwanego konkretnych dokumentów kompensat. W ostatecznym wyniku przedłożonego rozliczenia cofnął pozew co do kwoty 2.797,12 zł (k. 362-379).

W kolejnym piśmie procesowym pozwany podniósł nową okoliczność i wd z przesłuchania stron: że strony uzgodniły w ramach współpracy handlowej sposób rozliczeń w drodze kompensaty, dlatego nie powinno być należności odsetkowych (k. 410-411). Przewodnicząca zarządziła zwrot powyższego pisma na podst. art. 2017 § 7 kpc w zw. z art. 207 § 3 kpc k. 415.

Na rozprawie przewodnicząca zobowiązała pełn. powoda do przedłożenia dokumentów księgowych i sposobu rozliczenia każdej pozycji noty odsetkowej, bowiem pełnomocnik powoda nie był w stanie wyjaśnić treści noty odsetkowej dołączonej do pozwu. Powód przedstawił szczegółowe rozliczenie każdej pozycji dołączając doń fv, ich korekty, dokumenty kompensaty, polecenia przelewów i cofnął na tej podstawie pozew co do dalszej kwoty 1365,65 zł. (k. 423 – 1004). Jednocześnie na rozprawie k. 421/2 przewodnicząca zobowiązała pełnomocnika pozwanego do ustosunkowania się do w/w rozliczenia p/r uznania za przyznane wyjaśnień powoda w tym przedmiocie. W piśmie (k. 1007-1008) pozwany zarzucił brak legitymacji powoda z uwagi na przelew wierzytelności powoda na rzecz A. Bank na podst. umowy factoringu. Zarzucił, iż dokumenty rozliczeniowe zostały przedłożone przez powoda za późno. Zarzucił, iż powód dołączył nie poświadczone za zgodność z oryginałem kserokopie fv i dokumenty kompensat. Odnośnie KMP (...) pozwany nie zaakceptował jej. Budzi wątpliwość rozliczenie fv FS (...), gdzie w potwierdzeniu przelewu w/w faktura nie została wskazana. Kolejnym pismem k. 1014-1020 pozwany podniósł zarzut przedawnienia konkretnych należności odsetkowych .

Poza sporem w niniejszej sprawie było, że strony pozostawały w stałej współpracy gospodarczej, w ramach której powód realizował składane przez pozwanego zamówienia na wykonanie towarów będących w jego asortymencie powoda i z tego tytułu wystawiał faktury VAT określając w nich każdorazowo wysokość należności do zapłaty i termin płatności. Z tytułu zrealizowanych na zamówień powód wystawił faktury VAT, których wysokość należności i terminy płatności nie były kwestionowane (k. fv 13-221). Poza sporem pozostawało również to, że powód nie regulował swoich zobowiązań względem powoda w terminach zapłaty wyznaczonych w fakturach VAT. Z tytułu nieterminowo regulowanych należności wynikłych z w/w faktur VAT powód w dniu 26 sierpnia 2016 r. wystawił notę odsetkową nr (...) na kwotę łączną 190 377,65 zł. (nota odsetkowa nr (...) z dnia 26.08.2016 r. k. 304-308)

Powód wnioskiem z dnia 20.09.2016 r., który na pewno trafił do sądu w dacie 29.09.16r. zawiadamiał pozwanego do próby ugodowej co do należności objętych niniejszym pozwem. Do zawarcia ugody jednak nie doszło (okoliczność niezaprzeczona przez pozwanego), mimo posiedzenia pojednawczego wyznaczonego przez sąd na dzień 20.10.16r. (dowód: wniosek , zawiadomienie sądu o posiedzeniu z dnia 29.09.16r. k. 309-311). Pozwany do dnia wniesienia pozwu nie uregulował należności odsetkowych.

Sąd oddalił na kolejnej rozprawie wd z dokumentów księgowych przedłożonych przez powoda w postaci fv, poleceń przelewów, KMP, korekt do fv, jako że pozwany nie zaprzeczył ich treści (art. 230 kpc), zakwestionował w istocie „prawo”, a nie fakt. Ocena prawna zaś należy ostatecznie do sądu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo w ostatecznie sprecyzowanym kształcie podlegało uwzględnieniu w przeważającej części. Nie było między stronami sporne, że w ramach współpracy handlowej powód zrealizował na rzecz pozwanego zamówienia z tytułu których wystawił szereg faktur VAT wymienionych w pozwie. Wysokość należności z powyższych faktur

VAT ani wskazane w nich terminy płatności nie były kwestionowane. Pozwany nie zaprzeczał również temu, że należności główne, od których naliczono odsetki zostały przez niego zapłacone po terminie, w drodze poleceń przelewów i wzajemnych kompensat. Po stronie powoda powstało zatem uprawnienie do naliczenia odsetek od nieterminowo uregulowanych należności głównych. Sposób wyliczenia tych należności został szczegółowo uzasadniony i przedstawiony przez powoda w piśmie procesowym z dnia 10.10.2017 r. (k. 423-481) Wyliczenie to co do większości pozycji Sąd uznał za prawidłowe, natomiast z uwagi na zmianę terminu wymagalności skorygowaniu podlegały należności odsetkowe : wskazane w pozycji nr 16 w/w pisma, które powinny wynieść kwotę 447,12 zł, (odsetki od kwoty 25 107,25 zł powinny być liczone za okres od 23.10.2013 r. do 12.12.2013 r.), w pozycji 84 które powinny wynieść 2 274,04 zł.

Odnosnie sposobu naliczania przez powoda odsetek od należności, której wymagalność powstała przed powstaniem należności pozwanej należy wskazać, że w piśmiennictwie, jak również orzecznictwie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2004 r., IV CK 362/02), przyjmuje się, że pomimo treści art. 498 KC wymagającego do potrącenia, aby wymagalne były obie potrącane ze sobą wierzytelności, wystarczy, aby wymagalna była wierzytelność potrącającego. Brak wymagalności wierzytelności wzajemnej nie jest przeszkodą do potrącenia wówczas, gdy potrącający, jako dłużnik, mógłby ją zaspokoić. Wskutek potrącenia, jak stanowi art. 498 § 2 KC, obie wierzytelności umarzają się nawzajem do wysokości wierzytelności niższej. Oświadczenie o potrąceniu, które zostanie złożone drugiej stronie, ma moc wsteczną od chwili, kiedy potrącenie stało się możliwe (art. 499 KC). Potrącenie staje się zatem możliwe wówczas, gdy powstaje tzw. stan potrącalności, tj. w dacie, w której ziszczają się przesłanki pozytywne potrącenia określone w art. 498 § 1 KC przy jednoczesnym braku przesłanek negatywnych potrącenia, w tym określonych w art. 505 KC. Z tą bowiem chwilą jeden z wzajemnych wierzycieli nabywa uprawnienie do dokonania czynności potrącenia, a skutki wykonania tego uprawnienia cofają się do chwili powstania stanu potrącalności. Innymi słowy, w razie późniejszego, niż w chwili powstania stanu potrącalności, złożenia oświadczenia o potrąceniu z mocy prawa następują takie skutki prawne, jakby oświadczenie o potrąceniu zostało złożone przez uprawnionego do tego wierzyciela w chwili powstania stanu potrącalności (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2003 r., III CK 152/02, wyrok SN z dnia 3 kwietnia 2014 r. V CSK 242/13). Konsekwencją w/w rozważań jest, że wystarczy, że wierzytelność potrącającego musi być wymagalna w dacie dojścia do strony przeciwnej oświadczenia o potrąceniu, zaś wierzytelność wzajemna strony przeciwnej musi tylko istnieć, nie ma wymogu, by w dacie potrącenia była wymagalna. Potrącenie to sposób zapłaty, a zapłacić można przed nadejściem terminu płatności. W tym wypadku za datę powstania wymagalności wzajemnej wierzytelności pozwanego sąd przyjął datę wystawienia faktur vat przez pozwanego , bowiem inne daty powstania tych wierzytelności nie były przez strony wskazywane. Sąd ocenił, iż skutek wsteczny wygaśnięcia wierzytelności nastąpił zatem w dacie powstania wierzytelności pozwanego , bowiem to powód składał pozwanemu oświadczenia o potrąceniu, a oświadczenia te były składane, gdy jego wierzytelność była już po terminie płatności. Przechodząc zatem do analizy ostatecznego i pełnego rozliczenia powoda k. 423-481 oraz w ramach kontradiktoryjności procesu cywilnego , tj. jakie rozliczenia między stronami były sporne, sąd uznał, iż :

Fv (...) została nieprawidłowo rozliczona, bowiem termin płatności tej fv przypadł na 22.10.13r, zatem w tej dacie powód mógł już potrącić i do tej daty mógł zatem naliczać odsetki, bowiem fv wzajemne pozwanego noszą daty ich wystawienia wcześniejsze niż 22.10.13r. Ostatecznie po kompensatach i korekcie fv nie powinny być naliczone odsetki w wysokości wskazanej przez powoda 150,32 zł, lecz jedynie odsetki naliczone od kwoty 25.107,25 zł za okres od dnia 23.10.13r. do dnia 12.12.13r. jako data zapłaty reszty należności , co dało kwotę odsetek 447, 12 zł , w miejsce kwoty powoda 499,07 zł.(k. 428). Na tej samej zasadzie sąd zweryfikował fv (...) (k. 445-446), bowiem wierzytelność powoda z tytułu korekty fv powstała w dacie 18.11.2014r. a więc wcześniej niż zapłata przez pozwanego kwoty 583,43 zł, Zatem od kwoty 6.509,54 zł winny być liczone odsetki za okres 8.08.14r. – 18.11.14r. = 238,80 zł odsetek, następnie od kwoty 583,43 zł za okres 19.11.14r. – 9.01.15r.= 73,59 zł. Łączna kwota należnych odsetek winna wynosić 2274,04 zł zamiast naliczonej przez powoda kwoty 2321,85 zł. Odnosnie fv (...) 9 k. 462-463) sąd zweryfikował te rozliczenie , naliczając odsetki z mocą wsteczną potrącenia do dnia powstania wierzytelności pozwanego , i tak od kwoty fv 99.416,57 zł za okres 31.10.14r – 8.01.15r. (data wystawienia fv pozwanego nr (...)), następnie od kwoty 99.034,84 zł za okres 9.01.15r. – 23.01.15r. (zapłata przelewem kwoty 77.648,04 zł), następnie od kwoty 21.386,80 zł za okres 24.01.15r. – 12.06.15r. (data fv pozwanego (...)), od kwoty 17.327,80 zł za okres 13.06.15r. - 31.03.16r. (data fv

pozwanego nr (...), od kwoty 3522,28 zł za okres 1.04.16r. – 1.04.16r. (data fv pozwanego nr (...)). Razem kwota należnych odsetek winna wynosić 4299,19 zł , ale powód dochodził mniej tj. kwotę 4.217,55 zł, i sąd ponad żądanie nie wyrokował. Odnośnie fv (...) (k. 473-474) sąd rozliczył ją następująco: kwota fv 99.840,58 zł odsetki za okres 12.01.15r. – 7.10.15r. (data fv pozwanego nr (...), następnie od kwoty 95.639,51 za okres 8.10.15r. – 15.10.15r. (data przelewu kwoty 30.000 zł), od kwoty 65.639,51 za okres 16.10.15r – 21.10.15r. (data zapłaty kwoty 24.070,22 zł), od kwoty 41.569,29 zł za okres 22.10.15r – 25.11.15r. (data zapłaty kwoty 16.239,74 zł), od kwoty 25.329,55 zł za okres 26.11.15r – 18.12.15r. (korekty fv 107, 110, 111, 108, 109), od kwoty 20.610,77 zł za okres 19.12.15r. – 22. 12.15r. (data fv pozwanego (...)), od kwoty 18.714,11 zł za okres 23.12.15r. – 1.04.16r. (data fv pozwanego nr (...)), od kwoty 7.400 zł za okres 2.04.16r. – 9.05.16r. (data fv pozwanego nr (...)), od kwoty 3.3349 zł za okres 10.05.16r – 24.08.16r. (data przelewu kwoty 2302,08 zł , wychodzi niedopłata , ale odsetki winny wynosić 7.114, 88 zł, powód zaś ostatecznie dochodził mniej : 6.739,03 zł. Odnośnie fv (...) (k. 477-478) powód niezasadnie naliczył odsetki w kwocie 7,85 zł . tj do dnia 22.02.15r. podczas gdy data fv nr (...) to 19.12.14r. zatem nie należą się odsetki bo potrącenia wywarło skutek wsteczny od dnia wymagalności fv powoda. 18.02.15r. , podobnie co do kolejnej fv nr (...). Należało zatem pomniejszyć należność powoda o kwotę 29,32 zł (powód błędnie zsumował obie pozycje odsetkowe do kwoty 21,47 zł zamiast do kwoty 29,32 zł). Co do ww kwot niezasadnie dochodzonych w ostatecznym powództwie sąd zatem oddalił w tej części powództwo. Pozostałe rozliczenia powód wykonał prawidłowo , mając na względzie cofnięcia pozwu na podstawie własnych rozliczeń powoda.

Odnośnie zarzutu, iż pozwany nie zaakceptował kompensaty nr KMP (...), jest on bez znaczenia, gdyż zgoda strony przeciwnej na potrącenie w myśl zasad art. 498 i nast. kc nie jest wymagana jako że oświadczenie o potrąceniu jest jednostronnym oświadczeniem woli. Kompensata powyższa została dokonana przez powoda zgodnie z zasadami kc, a naliczone odsetki prawidłowo. Odnośnie rozliczenia fv FS (...), gdzie w potwierdzeniu przelewu w/w faktura nie została wskazana, faktem jest, iż w poleceniu przelewu z dnia 3.10.14r. nie wskazał pozwany tej faktury, (k. 774) niemniej skoro powód uznał, iż w tej dacie nastąpiła zapłata i do daty tej naliczył tylko odsetki, to działał na swoją niekorzyść w zakresie wysokości roszczenia odsetkowego.

Sąd Okręgowy nie podzielił twierdzeń strony pozwanej co do przedawnienia roszczenia powódki. Zgodnie z art. 118 KC, jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi - dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. Trzyletni bieg terminu przedawnienia roszczenia o zapłatę odsetek został przerwany - poprzez zawezwanie do próby ugodowej, w przedmiocie którego Sąd Rejonowy w Rzeszowie w dniu 29.09.2016 r. wyznaczył termin posiedzenia. Tym samym z uwagi na wniesienie pozwu 27 lipca 2017 r. roszczenia objęte zarzutem pozwanego nie uległy przedawnieniu, gdyż nie upłynął trzyletni termin, który rozpoczął ponownie bieg po dniu przerwania.

Odnośnie zarzutu przedłożenie kserokopii pozwany dysponował własnymi dokumentami księgowymi, nie podniósł żadnych zarzutów merytorycznych co do treści tych kserokopii , zatem był to zarzut złożony wyłącznie na użytek procesu. Zresztą dowód z tych dokumentów (kserokopii) sąd oddalił na podst. art. 230 kpc. .

Odnośnie zarzutu braku legitymacji czynnej powoda z uwagi na umowę faktoringu , sąd pominął ten zarzut jako prowadzący do zwłoki w myśl art. 207 § 6 kpc, bowiem pieczęć faktoringu widniała już na fakturach dołączonych do pozwu, zatem już w sprzeciwie pozwany winien ten zarzut podnieść. Złożenie go przed rozprawą, a w sytuacji, gdy była to okoliczność sporna (powód na rozprawie wskazał, iż doszło do zwrotnego przeniesienia wierzytelności k. 1022), wymagało odroczenia rozprawy celem umożliwienia powodowi wykazania tego twierdzenia zgodnie z art. 6 kc. Zatem zarzut braku legitymacji czynnej sąd uznał jako prowadzący do zwłoki w rozpoznaniu sprawy i go pominął. Sąd nie uwzględnił zarzutu zwłoki pozwanego podniesionego co do dokumentów rozliczeniowych przedłożonych przez powoda w piśmie k. 423 i nast. z dnia 10.10.17r. Przedłożenie ich przed rozprawą nie powodowało konieczności odroczenia rozprawy, ponadto zostały one pominięte na podst. art. 230 kpc.

Reasumując, zasądzeniu na rzecz powoda na podstawie art. 481 kc podlegały należności odsetkowe w kwocie łącznej 186 085,80 zł, o czym orzekł Sąd jak w pkt I wyroku. O odsetkach ustawowych od zasądzonej kwoty Sąd orzekł

na podstawie art. 482 kc. W pozostałej części, w zakresie kwoty 129,08 zł powództwo podlegało oddaleniu jako niezasadne. (punkt III wyroku)

Z uwagi na okoliczność iż w toku postępowania powód ograniczył żądanie, cofając pozew łącznie o kwotę 4 162,77 zł z ustawowymi odsetkami od tej kwoty, Sąd na podstawie art. 355 kpc umorzył postępowanie w części objętej cofnięciem, orzekając jak w punkcie II sentencji wyroku. W niniejszej sprawie nie zachodziły okoliczności wskazujące, że cofnięcie pozwu jest sprzeczne z prawem, zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa. (art. 203§4 kpc)

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 100 kpc, obciążając nimi w całości pozwanego, mając na względzie, że powód uległ tylko co do nieznaczonej części swego żądania, wygrywając proces w 97% (co do kwoty 129,08 zł). Na uzasadnione koszty procesu poniesione przez powoda, które ma mu zwrócić strona pozwana, złożyły się koszty zastępstwa adwokackiego w kwocie 5 400 zł ustalone na podstawie §2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie [Dz. U.2015. poz 1800] wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa oraz opłata od pozwu w kwocie 9519 zł. (punkt IV wyroku)